

PARTİ PROGRAMIMIZ: HAZİNE VE MALİYE POLİTİKALARI

Ekonomi Programımızın Felsefesi ve Ekonomi Vizyonumuz

Siyasal sistemlerin amacı; bireylerin ve bir bütün olarak toplumun refahını, huzurunu ve mutluluğunu sağlamak, herkes için temel hakları ve özgürlükleri güvence altına almak, bireysel gelişimi kısıtlayabilecek siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaktır. Ekonomi politikaları bu amacın gerçekleştirilmesi için kullanılması gereken önemli araçlardandır.

Ekonomik faaliyetin temel amacı; bütün insanların yaşam, özgürlük ve mutluluğa erişme haklarına sahip olmalarını mümkün kılacak şekilde bireylerin ve toplumun refahını sağlamaktır. Partimiz için ekonomi;

- Toplumsal refah ve kalkınma için sürdürülebilir, kapsayıcı ve çevre dostu büyümeyi,
- Bireylerin özsaygı ve kendini gerçekleştirme ihtiyaçlarını karşılayacak tam istihdamı, Ekonomik kaynakların toplumun tamamının yararına uygun ve etkin biçimde dağılmasını,
- Gelirin adil ve dengeli bir biçimde bölüşülmesini sağlayan sosyal bir alandır.

Demokrasiyi sadece bir siyasal sistem olarak görmek çağımızın gerekleriyle bağdaşmaz. Demokrasi ancak ekonomik ve sosyal alanlarda fırsat eşitliğini de sağlayan özgürlükçü, adil ve kapsayıcı bir toplumsal düzeni içerecek biçimde tanımlandığında gerçek anlamına kavuşur.

Partimiz, demokrasinin ve çoğulcu değerlerin sürdürülebilir ekonomik büyümenin ön koşulu olduğunu savunur. Kapsayıcı kurumlar, ancak bütün bireylerin temel haklardan ve özgürlüklerden yararlanabildiği, hukukun üstünlüğü ilkesinin egemen olduğu, demokratik ve çoğulcu siyasal düzenlerde oluşabilmektedir. Verimlilik artışı yoluyla kalkınmayı ve refah artışını mümkün kılan yenilikçilik ve ekonomik kaynakların bütün toplumun yararına uygun biçimde dağıtılmasını

sağlayan etkin piyasalar ise bu kapsayıcı kurumların varlığına bağlıdır.

Ekonomik başarı için gerek şart; hukukun üstünlüğünün hiçbir tartışmaya yer bırakmayacak şekilde sağlanmasıdır. Rekabetçi bir ekonomi ve girişimci dostu bir yatırım ortamı ancak öngörülebilirliği sağlandığı, kuralların herkese eşit uygulandığı ve mülkiyet ve sözleşme haklarının güvence altına alındığı bir ortamda kurulabilir. Bu ise yargının tarafsız, bağımsız, hızlı, etkin ve hepsinden önemlisi evrensel hukuka uygun işlediği hukuk devletinde mümkündür.

Açık toplumlar açık piyasalara ihtiyaç duyar. Siyasal ve ekonomik özgürlük birlikte gelişir. Anlayışımıza göre serbest piyasa ekonomisi;

- Mülkiyet hakkının, sözleşme serbestisinin ve girişim özgürlüğünün güvence altında olduğu,
 - Tekelleşmenin ve kartelleşmenin önlenmesi,
 - Korumacılığın ve gereksiz bürokratik sınırlamalarının söz konusu olmadığı ortamda mümkün olur.
- Ekonominin temel dinamiklerine uygun, iktisat biliminin kanıtlanmış ve bulgularla desteklenen öğretileri doğrultusunda;
- Piyasaların uzun dönemli dengesiyle uyumlu ekonomi politikaları izlemek,
 - Piyasa dostu düzenlemelerle dışsallıkların fiyatlara yansımaları sağlayarak etkin bir fiyat mekanizmasının işleyişini sağlamak meşru ve gerekli bir ekonomik yaklaşımdır.

Bu ilkeler ışığında izleyeceğimiz ekonomi politikalarında mülkiyet ve girişim hakları korunacak, sözleşme özgürlüğü sağlanacak ve bireysel sorumluluk esas alınacaktır. Partimiz kurallı serbest piyasa ekonomisini benimser. Bu çerçevede, devletin ekonomiye doğrudan ve keyfi biçimde müdahale etmemesi gerektiğine inanıyoruz. Siyasal düşüncemiz devleti, buyurgan ve kutsal bir varlık olarak değil, bir arada yaşayan bireylerin ortaklaşa görülmesi gereken işleri için

yaratılmış bir hizmet aracı olarak tanımlar. Bireyi devlet gücüne karşı güçlendirmeyi öngörür. Devletin her türlü kararı ve eylemi demokratik hesap verebilirlik ilkesine uygun olmak zorundadır.

Devletin sorumluluğu; düzenleme ve denetim yoluyla, mal ve hizmet piyasaları ile para, kredi ve sermaye piyasalarının sağlıklı, etkin ve dürüst işlemlerini sağlamak, bunları geliştirici tedbirleri almak, piyasalarda fiili veya anlaşma sonucu doğacak tekelleşmeyi, kartelleşmeyi ve piyasa aksaklıklarını önlemektir. Piyasa ekonomisinde devlet ancak nesnel ve genel kurallar koyarak ve bu kurallara uygunluğu denetleyerek ekonomiyi yönlendirir. Denetim bağımsız, tarafsız ve nesnel ilkelere bağlı olmalı, asla bir baskı aracı ve tehdit unsuru olarak kullanılmamalıdır.

Yoksulluk, işsizlik ve sosyal dışlanma; bireylerin, özellikle engelliler, kadınlar, çocuklar ve yaşlılar gibi kesimleri için yıkıcı etkiler yaratmaktadır. Bu durum sivil toplum için büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Yoksulluk umutsuzluğu, umutsuzluk ise ırkçılığı, hoşgörüsüzlüğü ve saldırganlığı beslemektedir.

Partimize göre yoksulluğu azaltacak temel çözüm, bireylere kendilerini yoksulluktan kurtaracak imkânları ve donanımı sağlamaktır. Bu politikaları kamu-özel sektör işbirliği ile desteklenmesi gereken kesimlere eğitim ve istihdam fırsatı yaratarak hayata geçireceğiz. Kamu kurumlarının destekleri ve sosyal yardımlar hem bireysel sorumluluğu teşvik ederek suiistimalleri önleyecek hem de bireysel koşullara cevap verecek şekilde esnek ve yerel olarak yönetilecektir.

Yasal düzenlemeler ve devlet müdahalesi yoluyla yoktan ekonomik servet ve refah yaratılmasına izin vermeyeceğiz. Abartılı ve doğru hedeflere yönelmemiş sosyal güvenlik sistemleri ve kamunun gelirleri yeniden dağıtım modelleri sürdürülebilir değildir ve ekonomiye zarar verir. Devlet bütçeleri gelecek nesillere sürekli artan borç yükleri getiren kara deliklerden kurtarılacaktır. Borç sürdürülebilirliğinin küresel bir ekonomik tehdit olduğu gerçeği ışığında malî disiplin temel ilkelerimizdendir.

Planlama adına kalkınmayı neredeyse tamamıyla devlet teşviklerine bağımlı kılan politikalar da kamu kesimi üzerinde taşınamaz yükler oluşturmaktadır. Daha da kötüsü dışlama etkisine yol açarak gerçek anlamda sürdürülebilir büyümenin motoru olan özel sektörün nefesini daraltmaktadır. Bu nedenle, mali disiplin kamu harcamalarında tasarruf yapma yoluyla sağlanacaktır. Ayrıca devlette israf ve gösteriş için gereksiz harcama yapılması önlenecektir.

Partimizin ekonomi felsefesinde devletin bir rolü de toplumun kısa dönemli kalkınma arzusu ve talepleri ile gelecek nesillere karşı sorumluluklarımızın dengesini sağlamaktır. Gelecek nesiller için doğal çevreyi, tarih ve kültür değerlerimizi, kamu varlıklarını ve sosyal sermayeyi koruyacak ve yenileyecek politikaları uygulayacağız. Bu politikaları, bugün yaşayan vatandaşların öncelikleri ve elde ettikleri fayda ile gelecek nesillere karşı sorumluluklarımız arasında dengeyi sağlayacak nesiller arası bir sözleşme haline getireceğiz. Devlet bu sorumluluğunu piyasa mekanizmaları içinde yerine getirecektir. Fiyatlar; çevre kirliliğinin ve doğal kaynakların sömürülmesinin maliyetlerini yansıtacaktır. Çevresel kaynakların kullanımından kaynaklanan negatif dışsallıkların üretici maliyetlerine yansıtıldığı düzenlemeler yapılacaktır.

Yolsuzluğa bulaşmış ve otoriter hükümetler, yeterli kurumsal kapasiteden yoksun az gelişmiş devletler ve toplumlar, işsizlik, yoksullaşma ve cehalet çevresel sorunların kötüleşmesine yol açar, göçmen ve mülteci akınlarını oluşturur, siyasal ve toplumsal düzene karşı isyanları ve çatışmaları kışkırtır. Uluslararası hukuka ve insan haklarına saygı ve dünya genelinde uyum içinde birlikte kalkınma taahhüdü ilkeleri çerçevesinde, küresel ve bölgesel işbirliği örgütleri aracılığıyla demokratik toplumlar arasında sağlanacak eşgüdüm, dünya barışının güvencesi olacak ve çevresel sürdürülebilirlik içinde küresel ekonomik kalkınmanın temelini oluşturacaktır.

Bu bağlamda, küresel istikrar için;

- Mal, hizmet ve sermaye hareketleri serbestisi,
- Küresel eşgüdümle denetlenen bütünleşmiş finansal piyasaları ve
- Uluslararası ekonomik işbirliğinin sağlanmasını vazgeçilmez politika öncelikleri olarak görüyoruz.

Serbest ticaretin ve sermaye hareketlerinin önünde engel teşkil eden her türlü korumacı politikaları reddediyoruz. Bunu sadece küresel ekonomiye zarar veren yanlış tercihler olarak değil, başta yoksul ve desteklenmeye muhtaç ülkeler olmak üzere bütün insanlık ailesine karşı işlenmiş bir ekonomik suç olarak görüyoruz. Ülkemizi hedef alan korumacılık uygu lamalarına uluslararası hukuktan doğan haklarımız çerçevesinde gerekli tepkiyi göstermeyi ise bu ilkemizle çelişkili görmüyoruz.

Tasarruf açığı iki yüzyıla yakın bir süredir Türkiye'nin temel ekonomik sorununu teşkil etmektedir. Bu sorunun çözümü fiyat istikrarı ve finansal istikrar sağlanmadan mümkün değildir. Merkez Bankası ile diğer bağımsız kamu otoritelerinin kurumsal kapasitelerinin güçlendirilmesini ve siyasetten veya piyasadan kaynaklanabilecek her türlü doğrudan müdahaleye karşı bağımsızlıklarının korunmasını sağlayacağız. Ayrıca yurt içi tasarrufları artırmak ve yurt içinde yerleşik nitelikli kurumsal yatırım tabanını genişletmek öncelikli hedeflerimizdendir.

Ekonomide öngörülebilirliği artırmak ve riskleri azaltmak tasarruf açığı sorununun çözümüne katkı sağlayacaktır. Yerli ve küresel sermayenin Türkiye'de güvenle yatırım yapacağı bir yatırım ortamı oluşturacağız. Böylece yerli sermayenin dahi yurtdışına çıkmak için yollar aramak zorunda kaldığı uygulamalara son vereceğiz.

Bu ekonomi felsefesine uygun politikaların hayata geçirilmesinde kurumsal yönetim ilkelerine bağlı kalmayı taahhüt ediyoruz. Bu bağlamda siyasette, bürokraside, işletmelerde ve sivil toplum kuruluşlarında;

- Kamu gücü veya kaynağı kullanan ve kamu imtiyazlarından yararlanan her kişinin ve kurumun bütün paydaşlara adaletle davranmasını,
- Eylemlerinde ve işlemlerinde şeffaf olmasını,
- Hesap vermekle yükümlü olmasını,
- Çevreye ve topluma karşı sorumluluk bilinciyle hareket etmesini

yasal zorunluluk haline getireceğiz. Yine bu çerçevede kurumsallaşmayı gerçek manada ve kalıcı olarak sağlamak için teamül ve etik kodların da yazılı olanlar kadar etkili olduğu bir yönetim ortamını kuracağız.

Son yıllarda baş döndürücü bir hıza ulaşan bilimsel ve teknolojik gelişme, ekonomiler ve ülkeler üzerinde devrim sayılacak etkiler yapmıştır. Geleneksel yöntemler ve modeller yok olmaya mahkûm görünmektedir. Bu durum ülkelerin bilgi tabanlı ekonomilere dönüşümünü zorunlu hale getirmektedir.

Ekonomi vizyonumuz; Türkiye'nin bilgi tabanlı, dijital dönüşümünü ve böylece orta gelir tuzağının aşılmasını sağlamaktır. Ekonomimizin yapısını kuantum bilişim teknolojileri, yapay zeka ve nesnelerin interneti uygulamaları ile uyumlu kılacak, özellikle gençlerimizi bu yetkinliklerle donatacak yapısal dönüşüm öncelikli hedefimizdir.

Topluma vaadimiz; yukarıda çerçevesini çizdiğimiz ekonomi politikamızı ilgili bütün paydaşların katılımıyla, kuralların aynı durumdaki bütün taraflara eşit uygulandığı, hukukî güvenliğin tam olduğu, rekabetçi ve yenilikçi, girişimci dostu bir iş ve yatırım ortamında hayata geçirmektir.

Kamu Maliyesi: Vatandaşların Devlete Emaneti

Kamu maliye politikalarımızın temel amacı; kamu gelir ve giderleri ile varlık ve yükümlülüklerinin, sürdürülebilir ve kapsayıcı ekonomik büyüme ve kalkınma hedeflerimiz doğrultusunda ve makroekonomik politikalar ile uyumlu bir şekilde etkin, verimli ve rasyonel yönetilmesini sağlamak olacaktır. Ekonomik kaynakların toplumun tamamının yararına uygun ve etkin biçimde dağılmasını ve gelirin adil ve dengeli bir biçimde bölüşülmesini sağlamak Partimizin temel amacıdır. Kamu maliyesi politikaları bu amaçlara hizmet edecektir.

Derin bir ekonomik dönüşümün yaşandığı çağımızda, özellikle teknolojik yeniliklerin yaşamımızı ve çalışma ortamımızı değiştirdiğine şahit oluyoruz. İklim değişikliği ve küresel ısınma, nüfus artışı ve şehirleşme, yaşlanan nüfus, artan göç, farklı toplumsal kesimlere ayrımcılık, kadınların ekonomide artan rolü, gelir dağılımı adaletsizliği, yapay zekâ ve dijital finans gibi teknolojik gelişmeler ve artan işsizlik dikkate alınmadan düzenlenecek politikalar eksik kalır. Kamu maliyesi politikalarımızı bu sorunları dikkate alarak düzenleyecek ve uygulayacağız.

Kamu maliyesi politikalarının bilhassa para politikası başta olmak üzere diğer tüm makroekonomik politikalarla uyumlu olması esastır. Enflasyon hedeflemesi uygulayan ve yapısal tasarruf açığı sorunu bulunan ülke mizde bütçenin açık vermesi ekonomiyi kur ve faiz şokları ile jeopolitik risklere karşı kırılgan hale getirmektedir. Bu yüzden maliye politikamız makroekonomik istikrarı kalıcı ve sürdürülebilir kılacaktır.

Kamu maliye politikalarına bütüncül bir sistem çerçevesinde yaklaşıyoruz. Böylece, merkezi yönetim idareleri, sosyal güvenlik kurumları, kamu işletmeleri ve bütçe dışı fonlar gibi tüm kamu idarelerinin gelir ve giderleri ile varlık ve yükümlülükleri birlikte dikkate alınacaktır. Bu idarelerin nakit, menkul kıymet, alacak, sabit varlık ve iştirakleri, borç ve koşullu yükümlülükleri ve bütçeleri bir arada görülecektir.

Partimiz, bütçe hazırlığı, onaylanması ve uygulanması süreci ile tüm kamu maliyesi düzenlemelerinde Meclisin etkisini artıracaktır. Kamu yönetiminde gelirlerin temininden harcamaların tahsisine kadar tüm süreçleri, mali disiplin hedefine uyumlu bir şekilde vatandaş odaklı bir bakış açısı ile planlayarak 'vatandaş bütçesi' uygulamasına geçeceğiz. Üreticilerimizden, çalışanlarımızdan ve bütün vatandaşlarımızdan toplanan kamu kaynaklarının nerelere ve nasıl harcanacağı büyük bir sorumluluktur. Bu, aynı zamanda şeffaflık ve hesap verme sorumluluğu gerektiren ahlâki bir süreçtir.

Bütçe hazırlama, onaylama ve uygulama süreçlerine halkımızın iştirakini sağlayacağız. Son yıllarda zayıflama eğiliminde olan 'Bütçe Hakkı'na katılım sürecinin yeniden güçlendirilmesini ve bütçeleme sürecine başta sivil toplum örgütleri olmak üzere toplumun ilgili tüm kesimlerinin aktif katılımını sağlayacağız. Bu amaçla, ilgili idareler bu kapsamda altyapılar kuracaktır. Bütçe hedeflerini, bağımsız paydaşlarla istişare halinde belirlenecek makroekonomik tahminler çerçevesinde orta vadeli plan ve programlar olarak belirleyeceğiz.

Kamu bütçelerini güvenilir ve gerçekçi olacak şekilde hazırlayacak ve gerçekleştirmelerin onaylanan bütçe ile uyumlu olmasını sağlayacağız. Risk analizleri bütçe tasarılarımızın parçası olacaktır. Program ve performans tabanlı bütçeleme sistemlerini güçlendirecek, Meclis bilgisi ve onayı dışında bütçe üstü harcama ve kompozisyon değişikliklerine son vereceğiz. Kamu ücretlerini ve personel alımlarını, işgücü piyasasının dengesini bozmayacak ve enflasyon hedeflemesi ile çalışmayacak şekilde belirleyeceğiz. Bütçe dışı uygulamalara son verecek ve mevcut bütçe dışı fonları, hesapları ve döner sermaye işletmelerini gözden geçireceğiz. Sermaye yatırımlarını ve bu yatırımların finansman koşullarını rasyonelize edecek ve önceliklendireceğiz.

Devletin ekonomideki büyüklüğünün artırılmaması ve hatta mevcut harcamaların seviyesinin ve dağılımının gözden geçirilerek, israf alanlarının ortadan kaldırılması, kaynaklarımızın verimli, üretken, rekabeti artıracak ve istihdam sağlayacak alanlara aktarılması

gerektiğini düşünüyorum. Devletin ekonomideki rolünün temelde düzenleme ve denetim işleviyle sınırlı olması gerektiğine inanıyoruz.

Kamu borcunu sürdürülebilir seviyede tutmak, tasarruf açığı olan ülkemizde düşük kamu tasarrufları yoluyla cari açığı büyütmemek vazgeçilmez ilkimizdir. Genç nüfusumuza karşı istihdam imkânlarını iyileştirme sorumluluğu taşıyoruz. Kamunun tasarruf bilinciyle hareket ederek örnek olmasının daha da önemli hale geldiğine inanıyoruz. Ayrıca mali disiplini, ülke ve kamu bilançosunun sağlığı ve risklere karşı dayanıklılığını da artıran bir unsur olarak görüyoruz.

Kamu bütçesinin dengede olması hem tasarruf açığımızın hem de nesiller arası adaletin gereğidir. Mali disiplini, toplumun geniş kesimleri, üreticilerimiz ve çalışanlar üzerindeki vergi yükünü artırmadan, harcamaları kontrol altına alarak ve son yıllarda kontrolden çıkmış hale gelen israfı önleyerek sağlayacağız. Bu kapsamda, ülkemiz için en uygun mali çerçeveyi, gerekli kurumları ve kuralları oluşturmak suretiyle anayasal ve kanuni teminat altına alacağız.

Şeffaf ve hesap verebilir yapı ve kurumlar oluşturmak demokrasinin kalitesini artırır. Şeffaflığı ve kamu kaynağı kullananların hesap verme yükümlülüğü taşımasını demokrasi bilincimizin ayrılmaz bir parçası olarak görüyor, siyasal sorumluluğun da ötesinde devletin ahlâkî sorumluluğu olduğuna inanıyoruz. Ancak bu ilkelere uyan bir devlet toplumun genelinin nezdinde meşru olur. Ayrıca şeffaf ve hesap verebilir devlet, halkımızın devamlı denetimine de tâbi olacak, etkinliği de artacaktır.

Bilginin şeffaf bir şekilde sunulduğu piyasalarda yatırımcıların güveni artar, risk primi azalır, kamunun borçlanma faizleri düşer, vatandaşın cebinden daha az kaynak çıkmış olur. Mali şeffaflığı iyileştirmek için mali raporların, mali tahmin ve bütçeleme süreçlerinin ve risk analizleri ile yönetiminin kalitesini artıracaktır. Muhasebe, raporlama, istatistik ve bilgi sistemleri altyapısını güçlendirecek adımlar atacağız.

Bu kapsamda;

- Mali raporlamaların tüm kamu işletmelerini kapsayacak şekilde genişletilmesini,
- Kamu arsa ve arazilerinin ve yer altı doğal kaynaklarının tam piyasa değeri ile kamu bilançosunda gösterilmesini,
- Aktif çalışanlara kamunun verdiği emeklilik taahhütleri ve kamu özel sektör işbirlikleri dâhil tüm koşullu yükümlülüklerin merkezi olarak takip edilip muhasebeleştirilmesini ve raporlanmasını,
- Meclisin denetim ve gözetim yetkilerinin artırılmasını,
- Ekonomik ve mali performansın halkımızca daha iyi anlaşılmasını sağlayacak şekilde bütçe sunum formatları hazırlanmasını,
- Ek bütçe kanunu çıkarılmadan bütçe üstü harcama yapılmamasını,
- Yerli ve yabancı bağımsız makroekonomik tahminlerin de bütçe sürecinde dikkate alınmasını,
- Ayrıntılı mali risk raporlarının yayımlanması; her bir belediye ve kamu idaresinin ayrı ayrı mali tablolarının anlaşılır şekilde kamuoyu ile paylaşılmasını,
- Kamu ihale mevzuatının gözden geçirilerek istisnaların ve rekabet dışı uygulamaların kaldırılmasını,
- Sayıştay denetim raporlarının ve idarelerin cevaplarının zamanında ve tam olarak Meclise sunulması ve kamuoyu ile paylaşılmasını sağlayacağız.

Dünyada doğal kaynaklardan elde ettiği gelirleri veya kalıcı yüksek tasarruf fazlasından kaynaklanan uluslararası rezervlerini daha etkin yönetmek için devlet fonu kuran ülkeler vardır. Bazı durumlarda ise kamu kurumlarınca yönetilen sosyal güvenlik (emeklilik, işsizlik, kıdem tazminatı vb.) fonlarının verimliliğini artırmak ve hak sahiplerine daha yüksek getiri sağlamak amacıyla benzer yapılar kurulabilmektedir.

2016 yılında kurulan Türkiye Varlık Fonu ise bu yapılardan farklı olarak sermayesi ve/veya yönetimi devlete ait olan bazı şirketlerin varlıkları ile gelirlerini denetim dışı ve şeffaflıktan uzak yöneten bütçe dışı bir fon niteliği taşımaktadır. Üstelik Varlık Fonu, adı ile çelişkili biçimde kamuya, hazine finansman programları dışında yükümlülük oluşturmayı amaçlamakta, kamu kaynaklarını iktidara yakın şirketlerin finansal sorunlarının çözülmesinde bile kullanabilmektedir.

Fon yönetimi ile kalkınma bankacılığı ve proje finansmanı kavramlarını sağlıklı bir yapı içinde karıştıran, kararları tamamen siyasal tercihlerle şekillenen, şeffaflıktan uzak, denetim kapsamının dışında faaliyet gösteren böyle bir yapının maliye politikası anlayışımız içinde yer alması mümkün değildir.

Bilanço dışı koşullu yükümlülükler oluşturan kamu-özel işbirliği yatırımlarını ve verilen diğer garantileri şeffaf bir şekilde takip edecek ve kamuoyuna raporlamasını sağlayacağız. Dağınık haldeki kamu-özel işbirliği mevzuatı gecikmeksizin toparlanacak ve modernize edilecektir. Adil bir risk paylaşımına, şeffaflığa ve "yatırımın kamusal değeri" analizine dayalı kamu özel sektör işbirliği modellerini, kamu hizmetlerinin kalitesinin artırılması açısından önemli görüyoruz.

Partimiz, iktisadî faaliyetin canlı, büyümenin güçlü ve olumlu olduğu dönemlerde dengeleyici maliye politikaları, şartların olumsuz olduğu dönemlerde ise destekleyici maliye politikaları uygulayacaktır. Böylelikle, küresel koşullardan ya da ekonomideki döngülerden kaynaklanacak zor dönemlerde vergilerin azaltılması ve/veya harcamaların artırılması yolu ile ekonomiye ve istihdama destek sağlayacağız.

Kamu maliye politikalarımızı belirlerken, ekonomik büyümenin itici gücünün verimlilik oluşu bilinciyle hareket edeceğiz. Son dönemlerde toplumumuzu derinden yaralayan, bütün kesimlerin haklı tepkilerini çeken israfa, gösterişe ve gereksiz harcamalara derhal son vereceğiz ve kaynaklarımızı verimli alanlara yönlendireceğiz.

Altyapı başta olmak üzere sermaye yatırımları sadece ve sadece kamu yararı esas alınarak ve verimlilik ilkemiz doğrultusunda

planlanacaktır. Mesleki eğitim başta olmak üzere eğitim yatırımları, önleyici sağlık ve halk sağlığı alanları başta olmak üzere sağlık harcamaları, iş gücüne katılımı artıracak ve üretimde verimliliği artıracak uygulamalar maliye politikamızın öncelikleri olacaktır.

Maliye politikamız gelir dağılımını düzeltme amacına adil ve kapsayıcı bir biçimde odaklanacaktır. Yoksul veya ihtiyaç sahibi aileler ve kişiler nesnel ve tarafsız biçimde tespit edilecek, bu kesimlere yönelik hedefe odaklı sosyal transferler ile eğitim ve sağlık destekleri yoluyla kaynak aktarılacaktır. Sosyal harcamaların gelir dağılımını düzelttiği gibi ekonomik büyümeye de destek vermesini sağlayacağız. Bütün vatandaşlarımızın, insan onuruna yaraşır bir hayat sürmesini sağlayacak imkânlarla ulaşacak donanıma kavuşturulması, böylelikle yardıma muhtaç değil kendine yeter hale getirilmesi ana ilkimizdir.

Kamu borç stokunun seviyesinin ve kompozisyonun sağlıklı olmasını ve güçlü nakit rezervi tutulmasını sağlayacağız. Nüfusun yaşlanması ve bağımlı nüfusun artması bütün ülkelerde sosyal güvenlik sistemlerini tehdit etmektedir. Henüz zamanımız varken sosyal güvenlik sistemimizi rasyonelleştirerek sosyal güvenlikte aktüeryal dengeyi kurulmasını hedefleyeceğiz.

Maliye politikamıza ilişkin kararları sürdürülebilirlik analizleri çerçevesinde alacak, kamu bilançosunun risklere karşı dayanıklılığını artıracaktır. Böylece kamunun mali durumuna sadece bugün için değil, gelecek nesiller açısından da bakacağız. Olası riskler ve şoklara karşı kamu mali duruşunun ve ekonomimizin sağlam ve dayanıklı olması vazgeçilmez önceliğimizdir. Kamu borç stoku, sosyal güvenlik dengesi, sağlık ve emeklilik taahhütleri ile devlet garantisi ve taahhütleri gibi gelecek nesilleri ilgilendiren kararları bu çerçevede alacak ve gelecek nesillere sürdürülemez yükümlülükler bırakmayacağız.

Ekonomik büyümeyi ve kalkınmayı destekleyecek, adil, sade, tarafsız, şeffaf ve hesap verebilir bir vergi sistemi oluşturacağız. Etkinliği artırılacak vergi idaresi sayesinde hem hanehalkı hem de

iş dünyası üzerindeki vergi yüklerini kademeli olarak hafifletecek, ülke içerisinde farklı kurumsal uygulamalar nedeniyle bireysel ve kurumsal yanlış yönelime sebep olan mevzuat uygulamalarını sonlandırılacak, istihdam ve üretim dostu bir vergi politikası takip edeceğiz. Vergi yükünün ekonomimizde sermaye birikimini, uluslararası rekabeti, ekonomik büyümeyi ve ekonominin üretken kapasitesini, işgücüne katılımı engellemeyecek düzeyde tutulmasını sağlayacağız. Vergi sistemimizde;

- Aynı durumda olan her bir gerçek ve tüzel kişi aynı şekilde vergilendirilecek,
- Vergi mevzuatının vatandaşlarımız ve şirketlerimizce rahatlıkla anlaşılabilir olması sağlanacak,
- Vergiler iktisadî birimlerin sağlıklı karar almasını engellemeyecek,
- Vergi mükelleflerimiz vergilerden ve nasıl uygulandıklarından haberdar olacaktır.

Vergi tahsilatının maliyetini hem kamu hem de vergi mükellefi için en aza çekmek amacıyla vergi idaresinin etkinliğini artıracak ve toplam yükü artırmadan verginin tabana yayılmasını sağlayacağız. Vergi idaresinin dağınık ve verimsiz yapısı güncellenecek, bu idare aynı zamanda veri güvenliği ve vergi mükelleflerinin mahremiyetlerini önceleyecektir. Her bir vatandaşımıza ödeyebileceği kadar, yani ekonomik gücü kadar bir vergi uygulayacak ve vergi tutarı, vergi tarihi ve nasıl ödeneceği gibi hususların vatandaşlarımız ve şirketlerimiz için açık ve belirli olmasını sağlayacağız.

Yerel yönetimlerin mali ve idari kapasitelerinin artırılmasını sağlayacağız. Yerel ihtiyaçlar, kamu hizmetinin kalitesi ve verimlilik ilkeleri çerçevesinde idarelerin rollerini yeniden tanımlayacağız. Merkezi yönetimden aktarılan kaynakları gözden geçirerek mali yerelleşme alanlarını tespit edeceğiz. Ayrıca yerel yönetimlerin mali tablolarının ve performanslarının ayrı ayrı ve konsolide olarak kamuoyu ile paylaşılmasını sağlayacağız.

Kamu mali yönetiminin denetlenmesi; şeffaflığı ve hesap verebilirliği garanti altına alan, yolsuzluğu, verimsizliği ve israfı önleyecek en güçlü unsurdur. Temel yaklaşımımız; kamu idarelerinin etkin, verimli ve şeffaf çalışması için iç denetim ve kontrol sistemlerinin güçlendirilmesidir.

Ayrıca dış bağımsız denetçi olarak Sayıştay'ın kurumsal kapasitesini ve denetim fonksiyonunu güçlendirecek, çağdaş dış denetim ilkelerine uygun denetim yapmasını sağlayacağız. Dış denetimin geçmişe dönük uygunluk denetimiyle sınırlı kalmayıp risklere odaklanan, kamu kaynaklarının stratejik planlara uygun ve etkin kullanımını gözeten bir anlayışla uygulanması anlayışı esas alınacaktır. Yerindelik kararının yürütmenin yetkisi içinde olduğu, denetimin bir işlevinin de yönetime yol gösterici danışmanlık sağlamak olduğu ilkesi benimsenecektir. Ayrıca, Sayıştay'ın daha etkin çalışması için denetim ve hesap yargısı işlevlerini ayrıştıracaktır.

Kamu mali yönetim birikimimizi artırmak ve deneyimlerimizi dost ülkelere aktarmak amacıyla karşılıklı veya uluslararası kuruluşlarla beraber teknik yardımları ve işbirliklerini artıracaktır. Uluslararası kuruluşlarda ve çalışmalarda etkin biçimde yer alacak ve etkili olacak, her türlü ayrımcılıktan uzak, ehliyet ve liyakate dayalı, teknik kapasitesi yüksek, dünyaya açık ve özgüveni yüksek bir maliye yönetimi tesis edeceğiz.

Para Politikası: Makroekonomik İstikrarın Ana Unsuru

Para politikamızın temel amacı fiyat istikrarına sürdürülebilir bir biçimde ulaşmak ve finansal istikrarı gözetmektir. Fiyat istikrarı hedefine sürdürülebilir bir biçimde ulaşmak, ekonominin dengelerini bozmayacak fiyat düzeylerinin bulunması ve bunun sürdürülebilmesidir. Para politikamızın büyüme, istihdam, kalkınma, adil gelir dağılımı ve sağlıklı bir finansal sistem gibi ekonomi programımızın uzun vadeli ana hedeflerine yapabileceği en önemli katkı sürdürülebilir fiyat istikrarıdır. Para politikamız fiyat istikrarını sağlarken finansal sürdürülebilirliği de ikincil bir hedef olarak gözetir.

Para politikası rejimimiz 'Enflasyon Hedeflemesi Rejimi' olacaktır. Enflasyon hedeflemesi rejiminin uygulanmasını sadece fiyat istikrarını sağlamak için değil aynı zamanda makroekonomik bir bakış açısıyla ekonomide güvenin sağlanması ve ülke risk primlerinin iyileştirilmesi için de gerekli görüyoruz. Gelişen piyasa ekonomileri ortalamasına uyumlu olarak, tüketici fiyatları enflasyonunda orta vadede yüzde 5 ve altı seviye hedeflenecektir. Ülke ekonomisinin algısını güçlendirmek ve tüm paydaşların güvenini yeniden kazanabilmek amacıyla enflasyonda sadece seviyenin değil oynaklığın da en aza indirilmesi için gerekli tüm önlemler alınacaktır.

Merkez Bankası bağımsızlığı, münhasıran Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olan para basma ve bütçe yetkilerinin doğal bir sonucu olarak anayasa hukukunun ruhunun gerektirdiği bir zorunluluktur. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) para politikasının uygulanmasında tek karar merciidir. Bu nedenle hiçbir hal ve şart altında TCMB'nin araç ve operasyon bağımsızlığı siyasi müdahalelere açık olmayacaktır. Merkez Bankası bağımsızlığı aynı zamanda hesap verme yükümlülüğünü de getirmelidir.

Bu çerçevede ve fiyat istikrarına olan bağlılığımızın bir göstergesi olarak, enflasyon hedefinin tutturulamaması nedeniyle iki dönem üst üste hükümete mektup yazmak zorunda kalan TCMB Başkanının, ilgili TBMM ihtisas komisyonunun nitelikli oy çoğunluğu ile görevinden alınabilmesi yönünde bir uygulamayı öngörüyoruz. Bu yolla enflasyon hedeflemesi rejiminin önkoşulları olan şeffaflık ve hesap verme yükümlülüğü ilkeleri yasal güvence altına alınmış olacaktır.

TCMB ile reel sektörün ve finansal kesimin ilişkisi güçlendirilecektir. Son yıllarda küresel ekonomide yaşanan gelişmeler Merkez Bankacılığında tepkisel değil ön alıcı politikalar uygulanmasını önemini bir defa daha ortaya koymuştur. Bu amaçla TCMB politikalarının belirlenmesinde reel ve finansal sektörün ihtiyaçlarının ve beklentilerinin anlaşılması uygulanacak politikaların başarısı açısından elzemdir. Söz konusu koordinasyonu güçlendirmek amacıyla TCMB Para Politikası Kurulu'na finansal ve reel sektörü temsilen oy hakkına sahip bağımsız iki üye eklenecektir.

Bu yolla para politikası kararlarının reel sektör ve finansal sektördeki paydaşlarca içselleştirilmesi de sağlanacaktır.

Finansal sektöre ilişkin düzenleme ve denetleme yetkileri TCMB bünyesinde birleştirilecektir. Makroihtiyati politika araçlarının bir araya toplanmasını sağlamak amacıyla BDDK ve TCMB, TCMB kurumsal çatısı altında birleştirilecektir. TCMB bünyesinde Para Politikası Kurulu'nun yanı sıra Finansal İstikrar Kurulu da oluşturulacaktır. Fiyat istikrarı ve finansal istikrar bilincini güçlendirmek amacıyla etkin bir iletişim politikası izlenecektir.

TCMB'nin hiçbir politika uygulamasında şeffaflıktan uzak ve güven sarsıcı hiçbir husus yer almayacaktır. Finansal piyasalarda ekonomi politikalarına olan güveni sarsıcı, uluslararası sermaye akımlarının serbest bir biçimde gerçekleşmesini aksatan, risk algısını yükselten ve uzun vadeli büyüme potansiyelini sınırlayabilecek olan piyasa dışı politika uygulamalarına izin verilmeyecektir. Ekonomi politikamızın genel anlayışına uygun olarak öngörülebilirliğini sağlayacak zorlayıcı kurallar getirilecektir.

Dalgalı döviz kuru rejimi hiçbir tereddüde sebep olmayacak biçimde uygulanmaya devam edecektir.

Finansal Hizmetler: Öngörülebilir, Güvenli ve Verimli Piyasalar

Finansal hizmetler sektörüne ilişkin genel yaklaşımımız finansal açıdan en etkili teşvikin;

- Sürdürülebilir bir fiyat istikrarı ve bunun sonucunda düşük faizler,
- Öngörülebilirlik ve buna bağlı uzun finansman vadeleri,
- Etkin piyasalar ve buna bağlı düşük aracılık maliyetleri olduğu şeklindedir.

Finansal okur-yazarlığı zorunlu eğitimin müfredatına ilave edecek, okur-yazarlığın gelişimine yönelik ortaya çıkan girişimleri destekleyeceğiz.

Finansal hizmetler sektöründe devletin sorumluluğu, piyasaların ve kurumların sağlıklı işlemlerini gözetmek, uluslararası kabul görmüş kurallara uyumlu olmasını sağlamak, tasarruf sahibinin, yatırımcının ve tüketicinin haklarını korumaktır. Bu amaçla denetleyici ve düzenleyici kurumları siyasi etkinlerden arındıracağız. Etkin denetim ve gözetim yoluyla, sektörün toplum yararına uygun çalışmasını sağlayacağız. Bu kapsamda TCMB ile birleştirilerek yeniden yapılandırılmasını öngördüğümüz bankacılık denetim ve gözetim organı, sermaye piyasaları dışında finansal hizmetler sektörünün tamamını kapsayacak şekilde yetkilendirilecektir.

Finansal hizmetler sektörünün denetim ve düzenlemesi uluslararası en iyi uygulama örneklerine uygun ve özerk olacaktır. Bu kurumlara ehliyet ve liyakat ilkeleri çerçevesinde saygın yöneticiler atanacaktır. Denetim mekanizmalarını güçlendirecek, sektör bilançolarını tamamen şeffaf hale getireceğiz.

Kamu sahipliğindeki finansal kuruluşların siyasi tercihler ve çıkar hesapları ile kredi dağıtmasına son vereceğiz. Bu kuruluşların varlık amaçlarına uygun olarak kaynaklarını çiftçilere, esnafa, KOBİ'lere ve yatırımlara ayırmasını sağlayacağız. Böylece kamu kaynaklarının katma değeri sağlamak ön koşulu ile istihdamı artırıcı, cari açığı azaltıcı, gıda arz güvenliğini ve çevreyi önceleyen küçük kredilere yönelmesi teşvik edilecektir. Şeffaflığı ve hesap verilebilirliği sağlamak üzere bankalara aktarılacak kaynaklar merkezi hükümet bütçesinde açıkça belirtilecektir. Eximbank'ın sermaye ve likidite kaynaklarını genişletecek, ihracatçılarımızın rekabet gücünü artıracak ve yüksek katma değerli ihracatı teşvik edeceğiz.

Finansal piyasaları derinleştirecek ve Türkiye varlıklarını istikrarlı hale getirerek uluslararası finansman kuruluşlarının ülkemize uzun vadeli, makul şartlarda yatırım yapmasını sağlayacağız.

Finansal sektördeki yabancı sermaye yatırımlarını destekliyoruz. Bununla birlikte sistemik finansal risklerin sınırlandırılması yaklaşımımız çerçevesinde, yabancı sahipliğinin dağılımını gözeteceğiz. Böylece

sektörün küresel ve bölgesel risklerin tehditlerine karşı savunmasız kalmasını önleyecek şekilde yabancı sermaye dağılımının dengeli olmasını sağlayacağız.

Finansal hizmetler sektöründe teknolojik gelişmeler ve toplumun değişen talepleri nedeniyle verimlilik artışına ihtiyaç vardır. Bu doğrultuda satın alma, birleşmeler ve verimliliğe dönük yatırımlar ile Ar-Ge çalışmalarını teşvik edeceğiz.

Gerçekçi yaklaşımlar, şeffaf, ilkel, liyakatli yönetim ile Türk Lirasına güveni yeniden tesis edeceğiz.

Yabancı para geliri olmayan gerçek ve tüzel kişilerin borçlanma yolu ile kur riski almaları sistemik finansal riskleri artırır. Ancak keyfi müdahalelerle, karmaşık ve istisnalarla dolu düzenlemeler çözüm getirmez. Bu konuda orta vadeli bir plan çerçevesinde Türk Lirası özendirilecek, finansal risklerin doğal yoldan bertaraf edilmesi sağlanacaktır.

Türkiye Bankalar Birliği (TBB), Türkiye Katılım Bankaları Birliği (TKBB), Finansal Kurumlar Birliği (FKB), Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği (TSPB) gibi kuruluşları siyasi yönlendirmeden arındıracak, serbest seçimlerini yapmalarını ve sektörlerinin taleplerini demokratik şekilde ifade etmelerini sağlayacağız.

Kredi Garanti Fonunu (KGF) sürdürülebilir büyüme hedefine ve özellikle küresel ölçekte önemi her geçen gün artan Dijital Ekonomi v.b. özgirışim (startup) şirketlerinin kuruluş ve gelişim süreçlerine katkıda bulunacak bir yapıya dönüştürülmesi amacına yönelik olarak tüm paydaşlarla birlikte yeniden yapılandıracağız. KGF'ye hazine kaynaklarından destek, potansiyel büyüme oranından uzaklaşılan dönemlerde geçici olarak kullanılacak, KGF'nin mali tabloları ve taahhütlerinin şeffaflık ve iyi yönetim ilkelerine uygun olarak düzenlenmesi sağlanacaktır.

Bireysel Emeklilik Sistemi'ni, tasarruf oranını artırması ve finans sektörüne uzun vadeli kaynak sağlaması açısından, işleyişini iyileştirerek ve sistemi geliştirerek desteklemeye devam edeceğiz.

Sigorta sektörünün işleyişini yatırımcıyı mevcut ve olası risklere karşı koruma ve bilgilendirme hususlarında iyileştireceğiz.

Finansal kiralama sektörünü sanayiye ve hizmetler kesimine uzun vadeli finansman sağlayacak şekilde yeniden yapılandıracağız. Faktoring şirketleri sadece gayrimenkul teminatlı kredi vermeyecek, fatura ve dış ticaretin finansmanına yönelik de çalışmaya teşvik edilecektir. Varlık Yönetim şirketlerinin tahsili gecikmiş alacaklar ve yapılandırmalar konularında etkinliğini artıracak ve finans sektörünün verimliliğine katkıda bulunmasını sağlayacağız.

Finans sektörü çalışanlarının hakkını ve çıkarlarını savunmak amacıyla meslek birlikleri ve odaları oluşması sağlanacaktır. Bu kuruluşların mesleki konularda ve iş davalarında gerektiğinde yasal süreçlere müdâhil olması mümkün hale getirilecektir.

GELECEK
PARTISI